

حسین جابری انصاری، **مدیر عامل ایرنا** در **ویژه برنامه «آقای شهید ایران»** :

استقلال و قدرت ملی، میراث ممتاز جمهوری اسلامی است

گفت‌وگو

مدیرعامل خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا) گفت: «میراث جمهوری اسلامی در مسأله استقلال و قدرت ملی، یک میراث ممتاز به تمام معنی کلمه است و با افتخار می‌شود سینه‌به‌سیر کرد و به آن نازید؛ بزرگ‌ترین نشانه‌اش هم همین تجربه‌های اخیرى است که اتفاق افتاد.»

به گزارش خبرنگار فرهنگی ایرنا حسین جابری انصاری در ویژه‌ برنامه تصویری «آقای شهید ایران» تلویزیون ایرنا با تبیین زوایای مختلف میراث رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای اظهار کرد: «معتقد هستم که بررسی میراث رهبر جمهوری اسلامی هم هست؛ چون در کمتر از نیم‌قرن گذشته، جمهوری اسلامی با دوران رهبری تقریباً یک‌دهه‌ای حضرت امام تأسیس شد و تداوم پیدا کرد؛ و بعد طی کمتر از چهار دهه (۳۷ سال) دوران رهبری آیت‌الله خامنه‌ای، تکامل یافت و این تجربه به معنای دقیق‌تر تداوم راهبردی ایشان حرف می‌زنیم، به یک معنا داریم از میراث جمهوری اسلامی صحبت می‌کنیم.»

وی ادامه داد: «در این زمینه باید روی دو مورد اساسی به عنوان میراث جمهوری اسلامی در کمتر از نیم‌قرن گذشته تأکید کنیم؛ مواردی که بی‌تردید حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در شکل دادن و تبدیل آن به یک تجربه حکمرانی مشخص، نقش بنیادین و اساسی داشتند.»

این دیپلمات پیشین گفت: «مورد اول این است که جمهوری اسلامی در این دوره به یک نهاد، یک ساختار و به یک مؤسسه تبدیل شد؛ نه ساختاری که قائم به یک شخص باشد. افرادی که در بازه‌های سنی و عمری جانشین من یا بزرگ‌تر باشند بیشتر یادشان می‌آید که در دوران دهه اول انقلاب، جنگ و رهبری بنیانگذار جمهوری اسلامی (حضرت امام)، همیشه این بحث بوده‌ز از دید و رزنان مخالفان جمهوری اسلامی مطرح بود که این نظام قائم به شخصی به نام امام خمینی است؛ و به محض اینکه دوران حیات این چنانی امام خمینی خاتمه پیدا کند، جمهوری اسلامی هم خاتمه پیدا خواهد کرد.»

وی با یادآوری اتفاقاتی پس از ارتحال حضرت امام خمینی (ره) بیان کرد: «با رحلت امام، شوکی ایجاد شد؛ بویژه اینکه در یکی دو سال منتهی به رحلت حضرت امام، مسأله جانشینی و مسأله رهبری پس از دوران امام هم محل مناقشه شده بود و تغییر و تحولاتی اتفاق افتاد. مرحوم آیت‌الله منتظری که قائم‌مقام رهبری بودند، از این مسئولیت کنار رفتند و یک‌بار در یکی دو سال آخرشو یک دیگری هم وارد شد. شاید حتی در محافل درون خود نظام ما هم گاهی تردیدهایی به ذهن‌ها می‌آمد که اگر روزی که امام نباشد، چه خواهد شد؟»

جمهوری اسلامی قائم به فرد نیست

جابری انصاری با اشاره به تجربه جانشینی آیت‌الله خامنه‌ای و تداوم آن در نزدیک به چهار دهه گفت: «تجربه نشان داد که جمهوری اسلامی قائم به فرد نیست، بلکه یک ساختار و یک نهاد با بنیادهای مشخص است. مسأله جانشینی و مسأله رهبری ساختار و در این تجربه حکمرانی، یک هسته کانونی به نام رهبری (ولایت فقیه) وجود دارد، ولی به هر حال این‌طور نیست که این ساختار مستقلاً با یک فرد باشد.»

مدیرعامل ایرنا با تحلیل انگیزه‌های دشمن صهیونی و آمریکایی از حمله نظامی به ایران توضیح داد: «شاید مهم‌ترین شرط بندی صهیونیست‌ها و آمریکایی‌ها در تهاجم به ایران، چه در جنگ ۱۲ روزه و چه در جنگ ۳۹ تا ۴۰ روزه، این بود که نظام جمهوری اسلامی بر محور یک فرد، یعنی آیت‌الله خامنه‌ای، استوار است. آنها

تصور می‌کردند با هدف قرار دادن رأس نظام، می‌توانند ساختاری را از هم بپاشند که در آن همه امور و سررشته‌ها به یک فرد متصل است و او از عرصه نظریه‌پردازی تا اجرا، هدایت و مدیریت همه امور را در اختیار دارد.»

وی ادامه داد: «تصور اولیه این بود، یا این تصویرسازی انجام می‌شد، بویژه از سوی منتقدان و اپوزیسیون جمهوری اسلامی، که جمهوری اسلامی یعنی آیت‌الله خامنه‌ای. بر اساس همین تصور تبیین زوایای مختلف میراث رهبری بخش مهمی از شرط‌بندی آمریکایی‌ها و صهیونیست‌ها این بود که وقتی در کشور هدف قرار می‌گیرد، شورای دفاع ایران هدف قرار می‌گیرد، شورای معاونین وزارت اطلاعات ایران هدف قرار می‌گیرد و بسیاری از رأس زنی‌ها، به معنای شخصیت‌ها و فرماندهان و مقامات عالی سیاسی، نظامی و امنیتی کشور نیز مورد هدف قرار می‌گیرند و به‌طور کلی رأس که همه چیز به آن وصل است و مجموعه‌ای از افراد نیز در کنار آن هستند، اگر همه اینها با هم هدف قرار گیرند، با یک فاصله کوتاه در عمل این ساختار فرو خواهد پاشید. تجربه نشان داد که این گونه نیست.»

این دیپلمات پیشین با اشاره به ناگامی دشمن در تحقق اهدافش اظهار کرد: «هرغم صدمه سنگینی که در این ترورها و حذفا ه به ایران و جمهوری اسلامی وارد شد، ساختار دچار فروپاشی نشد. بنابراین من بزرگ‌ترین میراث جمهوری اسلامی را در این نیم قرن، در دوران رهبری امام خمینی و حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، این می‌دانم که به‌رغم همه حاشیه‌ها، چالش‌ها، مسائل و نگاه‌های متفاوتی که وجود داشت و به‌رغم اهمیت و محوریت نقش رهبری و ولایت فقیه در جمهوری اسلامی، ایران به تجربه رایج که در منطقه ما و در دهه‌های گذشته و حتی امروز و دوازده داشته و دارد تبدیل نشد؛ تجربه‌ای که در آن یک سیستم مساوی با یک فرد است.»

وی با تأکید بر اینکه فرد، به‌رغم اهمیت، چه به معنای حقوقی و ساختاری و چه به معنای حقیقی و به صفت شخصی و توانایی، چه امام خمینی باشد و چه آیت‌الله خامنه‌ای، مساوی جمهوری اسلامی نیست، گفت: «جمهوری اسلامی یک نهاد، یک مؤسسه، یک ساختار و یک نظام سیاسی است که قائم به افراد نیست و قدرت تداوم دارد. این، به نظر من، بزرگ‌ترین میراثی است که در این تجربه کمتر از نیم قرن باید به آن بالید و به آن افتخار کرد.»

موازنه میان استقلال و آزادی یک انتخاب بنیادین در جمهوری اسلامی است

مدیرعامل خبرگزاری ایرنا در بخش دیگری از این گفت‌وگو قانون اساسی را سند بنیادین جمهوری اسلامی و میثاقی واحد بین دولت و ملت ایران دانست و گفت: «اصل قانون اساسی که تیزبینی و هوشمندی شهید شهید آیت‌الله دکتر سید محمد حسینی بهشتی در صیاغ آن موج می‌زند، تصریح دارد که بین استقلال و آزادی، نوعی موازنه از دیدگاه بنیان‌گذاران جمهوری اسلامی و از دیدگاه سند میثاق ملی این دولت و ملت ایران در مرحله پس‌انقلاب اسلامی وجود دارد.»

وی ادامه داد: «اصل ۹-جزو اصل‌های بنیادینی هستند که واقعاً باید تکرار مکرر کرد، برای اینکه همه تکلیف خود را بدانند. اصل ۹ تصریح دارد به اینکه هیچ فرد و مقامی حق ندارد به نام استقلال و تمامیت ارضی ایران، آزادی‌های قانونی و مشروع ملت را نقض کند و بالعکس، هیچ فردی از افراد ملت حق ندارد به نام آزادی، استقلال و تمامیت ارضی کشور را نقض کند.»

جابری انصاری تأکید کرد: «شعار بنیادین انقلاب اسلامی که در روزهای منتهی به پیروزی انقلاب در بهمن ۵۷ مطرح می‌شد (استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی)، در ابتدا یک صورت‌بندی دیگری داشت

که «حکومت اسلامی» در شعارها مطرح می‌شد، ولی به‌زودی تبدیل شد به این شعار معروف سه‌گانه که تا به امروز هم باقی مانده است: استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی. اصل ۹ صراحت دارد به اینکه بین این دو (استقلال و آزادی) موازنه برقرار است و به نام هر یک، نمی‌شود دیگری را نقض کرد.»

این فعال فرهنگی تصریح کرد: «هیچ کدام از مفاهیم استقلال و آزادی به تعبیر عمیقانه در شعارهای انقلاب «عشق‌ولانه» نیامد؛ یعنی این‌طور نبود که یک عده هوس بکنند و بگویند استقلال و آزادی، و این‌امندگار شود و به‌مانند به عنوان شعار بنیادین؛ نه، اینها نتیجه یک نیاز تاریخی بود.»

وی اضافه کرد: «از زمان تسخیر پایتخت حکومت صفوی توسط افغان‌ها ما شاهد زوال قدرت ملی ایران و استقلال ایران هستیم. البته تلاش‌هایی انجام می‌شود؛ چه در دوره زندیه در پاره‌هایی از خاک تاریخی ایران و بخش‌هایی از میراث دوران صفوی، و چه در دوران قاجار و حتی چه در دوران پهلوی.»

جابری انصاری «سیاست مستقل ملی» محمد رضا شاه پهلوی را پاسخ به یک وجدان عمومی و یک خواسته عمومی ملت و نخبگان ایران و یک مسأله تاریخی عنوان کرد و گفت: «یکی از مسائل تاریخی ملت ایران از فروپاشی صفویه به بعد این است که ایران تجربه و تضعیف می‌شود و قدرت ملی ایران، استقلال ملی و تمامیت ارضی ایران به‌شدت در خطر قرار می‌گیرد.»

مدیرعامل ایرنا ادامه داد: «طرح شعار استقلال و در کنار آن آزادی در سال‌های منتهی به انقلاب بهمن ۵۷ نتیجه و برآیند خواسته وجدان عمومی ملت ایران به معنای جمهور، توده‌ها و نخبگان ایرانی با طیف‌های مختلف است. این نتیجه یک خوانش و یک قرائت از وضعیت ایران و مسأله‌های ایران است؛ به حدی که حتی در دهه منتهی به پیروزی انقلاب، نظام پهلوی به‌رغم وابستگی مفرط به ساختار قدرت جهانی و بویژه بلوک غرب و ایالات متحده آمریکا و بریتانیا، به طور مشخص شعاری که به معنای حقوقی و ساختاری و خودش می‌دهد، «سیاست مستقل ملی» است و اندکی به سمت نوعی موازنه بین غرب شرق و تقویت روابط با اتحاد جماهیر شوروی حرکت می‌کند.»

استقلال و قدرت ملی میراث ممتاز جمهوری اسلامی است

جابری انصاری اظهار کرد: «جمهوری اسلامی ایران در سرت ملر بزرگ ایران، تاریخ و تمدن ایران و نخبگان ایرانی بنا نهاده شده، ولی با رهبری ممتاز امام خمینی (ره) به عنوان بنیان‌گذار و نزدیک به چهار دهه تداوم آن در دوره حضرت آیت‌الله خامنه‌ای بر اساس چارچوب‌های احیای استقلال و حفظ تمامیت ارضی و احیای قدرت ملی ایران، این اتفاق بزرگ افتاده است. بنابراین به نظر من، میراث جمهوری اسلامی در مسأله استقلال و قدرت ملی، یک میراث ممتاز به تمام معنی کلمه است و با افتخار می‌شود سینه سپر کرد و به آن نازید؛ بزرگ‌ترین نشانه‌اش هم همین تجربه‌های اخیرى است که اتفاق افتاد.»

وی در ادامه در خصوص مفهوم آزادی به عنوان یکی از شعارهای اساسی جمهوری اسلامی گفت: «مسأله آزادی را شاید بتوان به یک موضوع دیگر که بحث جمهوریت و اسلامیت است، وصل کرد. اینکه یک شعار به شعار واحد، گسترده و شعار منتشر در بخش‌های مختلف جامعه ایران تبدیل می‌شود، به نام مثل استقلال، نتیجه یک مسأله و نیاز است که در واقع جزئی از وجدان عمومی جامعه ایران است.»

آزادی، اما نصاری تأکید کرد: «این ملت در سیر تاریخی خودش و بویژه در یک سده اخیر با همه فراز و نشیب‌هایی که داشته، یک مسأله هم در به نام مسأله آزادی، بویژه از انقلاب مشروطه به بعد، مسائل مطرح در بین نخبگان ایرانی و در

جامعه ایران؛ و در دوران انقلاب هم تبدیل می‌شود به یک شعار بنیادین انقلاب جمهوری اسلامی. بنابراین، این هم پاسخ به یک نیاز تاریخی و یک مطالبه عمومی ملت ایران هست.»

وی با اشاره به موازنه بین استقلال و آزادی در اصل ۹ قانون اساسی اظهار کرد: «اصل ۹ در واقع دلالت می‌کند که این دو، هیچ‌یک نباید به‌نانه تضعیف آن همان‌گونه که در شعار استقلال و آزادی، تنگاتنگ تبدیل می‌شود به جمهوری اسلامی. جمهوری اسلامی در واقع بدون این ارتباط تنگاتنگ و این یگانگی بین این دو (این به ظاهر دوگانه در واقع استقلال و آزادی)، جمهوری اسلامی نیست؛ منقوص خواهد بود، نقص خواهد داشت و این نگاه بنیادین است.»

جابری انصاری در بخش دیگری از این گفت‌وگو اظهار کرد: «امام خمینی و آیت‌الله خامنه‌ای، در اینکه یک تجربه یک نظام مردمی را تأسیس و تداوم بخشند، موفق شدند؛ در این معنا که در ساختار تاریخی ایران که ساختاری شاهنشاهی، میراثی و قائم به اشخاص بود و نه مبتنی بر یک قانون به‌عنوان میثاق ملت و نه به‌عنوان انتخاب از سوی ملت، وضعیت جدیدی ایجاد کردند که مبتنی بر انتخاب مردم، عقیده، برنامه و بر میثاق واحد ملی می‌شود و ملت، استوار است؛ جمهور مردم و نخبگان، همراه با حکمرانان و مجموعه حکمرانی جمهوری اسلامی.»

وی با اشاره به برگزاری انتخابات‌های مستمر، به‌رغم شرایط جنگی و فوق‌العاده، از جمله هشت سال جنگ تحمیلی و نزدیک به یک دهه در بستر فضای انقلاب گفت: «قانون اساسی در همان فضای ابتدای پیروزی انقلاب و در بستر مسائل مربوط به تجزیه‌طلبی در مناطق مختلف کشور، تصویب شد و به رأی عمومی گذاشته شد؛ یعنی جمهور ملت ایران به آن رای دادند. اصلاحات قانون اساسی نیز به رأی عمومی گذاشته شد. قانون اساسی اولیه در ابتدای انقلاب به‌دوران رهبری امام خمینی تدوین شد و رفزاندم اصلاحات قانون اساسی در ابتدای رهبری آیت‌الله خامنه‌ای انجام گرفت؛ امام چراغ این اصلاحات را روشن کردند، اما عمرشان ادامه نیافت.»

این دیپلمات پیشین تأکید کرد: «این اصلاحات در همان روزها و سال‌های ابتدایی نظام جمهوری اسلامی، یکی از تجربه‌های فرید و یگانه است که باید به افتخار کرد و آن را برجسته ساخت. اینکه ما نقصر‌هایی داریم، بحث دیگری است و باید بررسی و تکمیل شود اما نباید سرمایه‌ای را که ایجاد کرده‌ایم فروماش کنیم.»

وی یادآورشد: در بسیاری از انقلاب‌ها، بلکه می‌توان گفت در غالب انقلاب‌ها، پس از وقوع انقلاب تا سال‌ها خبری از انتخابات و رأی و این مفاهیم نیست، گاهی حتی به نام انقلاب، یک وضعیت دائمی و فوق‌العاده تحت عنوان «شرایط انقلابی» تداوم می‌یابد. در منطقه ما به کثرت و حقیقت، امت ایرانی از تاریخ بسیار طولانی و قدیمی برخوردار است و این، یک عنصر جدایی‌ناپذیر از عناصر هویت‌بخش دولت جمهوری اسلامی است.»

این فعال فرهنگی اضافه کرد: از مرحله‌ای که اسلام وارد ایران می‌شود، به‌رغم آنکه ظاهراً جنگ، تسخیر و فروپاشی نظام حکمرانی آن دوران ایران است، ولی در باطن، دل‌های مردمان ایران به سمت اسلام گرایش پیدا می‌کند و ایرانیان، اسلام را به‌عنوان یک نظام فکری و عملی مبتنی بر خواسته‌های خود می‌یابند؛ از جمله در زمینه عدالت، عدم تبعیض، اخلاق، انسانیت و بسیاری از ابعاد ارزشمند دیگری که برای ملت ایران در آن تاریخ و عهد، مسأله، مطالبه و نیاز آنها بوده است. اسلام به این، مطالبات پاسخ می‌دهد. پس از آن، از مقطعی به بعد، خوانشی از اسلام، یعنی تشیع، و در حقیقت تشیع علوی که همان اسلام ناب محمدی نبی‌است؛ روح و روان ملت، وجود دارد.

مدیرعامل ایرنا تأکید کرد: همپای استقلال و احیای قدرت ملی ایران، مسأله آزادی به‌طور کامل نهادینه نشده است؛ در معنای تمام کلمه خود. سنت رقابت دموکراتیک، آن‌گونه که در تجربه‌های معاصر جهانی و در نظام‌های انتخاباتی هستند؛ به دلیل اینکه در نظام اکثریتی، قدرت را می‌آورند آن اقلیت حتی اگر بزرگ باشد و حتی ۴۹ درصد از جمهور جامعه را در برگرفته باشد، محذوف شده و در دوره انتخاباتی کنار گذاشته می‌شود. اما در نظام تناسبی، شرکای وطن همه شریک در نظام تناسبی،

می‌شوند و هر کس به نسبت آرایه‌ی که در انتخابات می‌آورد؛ از سهمیه‌ای در پارلمان کشور برخوردار خواهد بود و مابه ازای آن در اداره ملی و حکومت شریک خواهد بود.

باید برای تکامل ساختار حکمرانی نظام حزبی تقویت شود

مدیرعامل ایرنا با اشاره به جایگاه احزاب در قانون اساسی اظهار کرد: «شاید صدها حزب سیاسی در ایران بعد از انقلاب تأسیس شده، ولی نتوانسته‌اند تکامل پیدا بکنند و معمولاً نظام انتخاباتی ما، نظام فردی هست. یعنی افراد و شخصیت‌ها هستند که می‌آیند، نه احزاب و گروه‌های سیاسی جافتاده با برنامه‌های مشخص و با چارچوب‌های مشخص که این شعار دوم انقلاب را هم نهادینه کرده و آن را به یک امر ملموس تبدیل کنند.»

وی افزود: «بنابراین، در مسأله شعار دوم انقلاب یعنی آزادی، کارهای بسیار بزرگی در جمهوری اسلامی و بر سستر انقلاب انجام شده و در میراث و تجربه حکمرانی جمهوری اسلامی در دوران رهبری امام و حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (رهبر شهید) وجود دارد؛ ولی به نظر می‌رسد از زاویه آسیب‌شناسی، ضعف‌هایی داریم که می‌شود و باید به آنها پرداخت تا این نظام انتخاباتی و این تغییر بنیادین، در مسیر نهادینه شود که رقابت اشخاص به‌رقابت برنامه‌ها و رقابت گروه‌ها و احزاب سیاسی تبدیل شود و همه در چتر و در قاب امنیت ملی، منافع ملی و میثاق ملی قانون اساسی قرار گیرند و همه کسانی که ملزم به قانون اساسی هستند و به نظم کشور، امنیت ملی و منافع ملی کشور وفادار، پایبند و متعهد هستند، اینها بتوانند یا یکدیگر رقابت بکنند.»

جابری انصاری ادامه داد: در این زمینه‌ها گاه‌هایی را برداشتیم و حرکت‌های خوبی به فراز و نشیب‌ها انجام شده است، ولی ضعف‌هایی هم داریم؛ که به نظر می‌رسد در دوره جدید، در تکامل و تداوم تجربه حکمرانی جمهوری اسلامی، اگر آسیب‌شناسی درست داشته باشیم، می‌توانیم گام‌های بلندتری برداریم و به تمام معنی کلمه، به سمت موازنه مد نظراصل ۹ قانون اساسی گام برداریم.

ایران و اسلام در همه ابعاد هویت دولت ایران در هم تنیده شده است

مدیرعامل ایرنا در بخش دیگری از این گفت‌وگو در خصوص نقش و جایگاه اسلام و ایران در اندیشه رهبر شهید اظهار کرد: «به یک تعبیر می‌شود گفت «مد شده» که از دوگانه‌ای به نام «اسلام و ایران» حرف زده می‌شود و به آن دامن زده می‌شود. این در حالی است که اگر به هویت دولت و ملت ایران در بستر تاریخی نگاه کنیم، به مرور زمان نوعی درهم‌تنیدگی و پیوند مستحکم بین ایران و اسلام ایجاد شده است. یعنی یکی از عناصر هویت‌بخش ملت و دولت ایران، «ایرانیت» هست؛ به عنوان یک ملت، بلکه به عنوان یک امت کهن. در حقیقت، امت ایرانی از تاریخ بسیار طولانی و قدیمی برخوردار است و این، یک عنصر جدایی‌ناپذیر از عناصر هویت‌بخش دولت جمهوری اسلامی است.»

این فعال فرهنگی اضافه کرد: از مرحله‌ای که اسلام وارد ایران می‌شود، به‌رغم آنکه ظاهراً جنگ، تسخیر و فروپاشی نظام حکمرانی آن دوران ایران است، ولی در باطن، دل‌های مردمان ایران به سمت اسلام گرایش پیدا می‌کند و ایرانیان، اسلام را به‌عنوان یک نظام فکری و عملی مبتنی بر خواسته‌های خود می‌یابند؛ از جمله در زمینه عدالت، عدم تبعیض، اخلاق، انسانیت و بسیاری از ابعاد ارزشمند دیگری که برای ملت ایران در آن تاریخ و عهد، مسأله، مطالبه و نیاز آنها بوده است. اسلام به این، مطالبات پاسخ می‌دهد. پس از آن، از مقطعی به بعد، خوانشی از اسلام، یعنی تشیع، و در حقیقت تشیع علوی که همان اسلام ناب محمدی نبی‌است؛ روح و روان ملت، وجود دارد.

مدیرعامل ایرنا تأکید کرد: همپای استقلال و احیای قدرت ملی ایران، مسأله آزادی به‌طور کامل نهادینه نشده است؛ در معنای تمام کلمه خود. سنت رقابت دموکراتیک، آن‌گونه که در تجربه‌های معاصر جهانی و در نظام‌های انتخاباتی هستند؛ به دلیل اینکه در نظام اکثریتی، قدرت را می‌آورند آن اقلیت حتی اگر بزرگ باشد و حتی ۴۹ درصد از جمهور جامعه را در برگرفته باشد، محذوف شده و در دوره انتخاباتی کنار گذاشته می‌شود. اما در نظام تناسبی، شرکای وطن همه شریک در نظام تناسبی،

عناصر ایرانی خود را حفظ می‌کند. برای مثال، ملت ایران زبان فارسی را حفظ می‌کند.»

در دوران جمهوری اسلامی نیز، با وجود آنکه نام اسلام مطرح است و بسط و سیطره مفاهیم اسلامی وجود دارد، یکی از محورهای اساسی مورد تأکید جمهوری اسلامی و رهبران آن، هم امام و هم حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر شهید، بحث حفظ و احیا و ارتقای زبان فارسی و گسترش آن است. یعنی ایرانیان توانستند این دوگانه را از همان ابتدا نوعی موازنه تبدیل کرده و در خدمت قدرت ملی ایران و قدرت دولت و ملت ایران قرار دهند البته این روند فراز و نشیب خود را داشته است. برای مثال، در دوران امویان و عباسیان، سویه‌های افراطی، تفسیرهای شؤنیستی از اسلام و تفسیرهای مبتنی برنژاد و عربیت غلبه پیدا می‌کند، نوعی زدگی ایجاد می‌شود و شورش‌هایی را در ملت ایران علیه آن حکومت‌ها برمی‌انگیزد. اما به‌مرور و در طی قرون، نوعی تعادل و موازنه میان اسلام و ایران شکل می‌گیرد و به ویژگی اساسی و هویت‌بخش دولت و ملت ایران تبدیل می‌شود. جمهوری اسلامی، از این زاویه و در دوران رهبری نزدیک به نیم‌قرن رهبران جمهوری اسلامی، حضرت امام و حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر بسیار زبادی برای گفتن دارد. این یک سرمایه است و باید به آن نازید.

جمهوری اسلامی تا مغز استخوان به ایرانیت وفادار است

این دیپلمات پیشین کشورمان افزود: «من ادعا نمی‌کنم همه این ۵۰ سال، ما بر یک مدار در مفهوم اسلام، ایران و موازنه بین آنها حرکت کردیم. افراط‌ها و تقریبات‌هایی وجود داشته‌است اما به نظر من تجربه حکمرانی جمهوری اسلامی حرف باری گفتن و افتخار کردن بسیار دارد. در برآیند این تجربه نیزقرن، که نزدیک به چهار دهه آن دوران رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای هست، باید گفت که ما در گذر از افراط‌ها و تقریبات و پابین و بالا رفتن‌ها، به یک تعادل و موازنه‌ای بین اسلام و ایران می‌رسیم.»

مدیرعامل ایرنا تصریح کرد: «جمهوری اسلامی تا مغز استخوان، وفادار به قدرت ملی ایران و ملت ایران و عنصر هویت‌بخش ایرانیان، یعنی ایرانیت است و به ایرانی بودن می‌نازد؛ و ایران را تبدیل می‌کند به یک قدرتی که در برابر قدرت‌های اتمی جهان با افتخار و با سربلندی مقاومت می‌کند و کشور را حفظ می‌کند؛ و در عین حال، به سمت اجرای الگوهای در واقع اسلامی حرکت می‌کند.»

جابری انصاری یادآورشد: به اعتقاد من یکی از بزرگ‌ترین میراث‌های دوران جمهوری اسلامی و بویژه دوران رهبری رهبر شهید انقلاب اسلامی این هست که بین اسلام و ایران، و بین دو مفهوم دیگر که به معنای این دو دالفاً تبدیل می‌شود به یک دوگانه، یعنی «امت و ملت»، در واقع جمهوری اسلامی و میراث رهبری جمهوری اسلامی، تأکید برای ایجاد نوعی معادله و موازنه بین اینها است.

جابری انصاری تصریح کرد: «مسأله فلسطین به عنوان محوری‌ترین مسأله امت اسلامی، در کانون توجه انقلاب، جمهوری اسلامی و رهبری آن قرار می‌گیرد و تا شهادت آیت‌الله خامنه‌ای ادامه پیدا می‌کند. یعنی اولین میثاق‌های ایران، انقلاب و جمهوری اسلامی، رئیس سازمان آزادی‌بخش فلسطین هست؛ اولین کشوری که سفارت اسرائیل را دفتر ارتباطی در آن تبدیل به سفارت فلسطین می‌شود ایران است؛ و اولین شعار بزرگ خارجی جمهور ملت ایران و نخبگان، «الیوم ایران و غدا فلسطین» هست. این اقتضای انقلاب است و تا شهادت ایشان، تأکید بر محوری بودن مسائل اسلامی و مسأله فلسطین در دستور کار جمهوری اسلامی هست.»

وی ادامه داد: ولی آیا این به این معناست که در واقع جمهوری اسلامی، ایران را هزینه‌باز می‌کند یا ملت ایران را هزینه امت می‌کند؟ به فراز و نشیب‌ها و افراط و تفریط‌ها کار ندارم؛ در برآیند حکمرانی جمهوری اسلامی، این موضوع است که در دوران امروز مد شده است که برخی از نخبگان یا به‌اصطلاح روشنفکران ما تصور می‌کنند حتماً باید به این دوگانه دامن بزنند و آن را تشدید کنند، اگر کسی تاریخ خوانده باشد و با ملت، تمدن و تاریخ ایران آشنا باشد، می‌داند که این دو از یکدیگر جدایی‌ناپذیرند. در روح و روان ملت ایران، در ساختار و در همه ابعاد هویت دولت ایران، اسلام و ایران در هم تنیده شده‌اند. اصلاً تجربه دوران پس‌اسلامی ایران، یکی از تمایزهای اساسی خود را با تجربه پس‌اسلامی برخی دولت‌های کهن دیگر در همین منطقه، از فرمولی رسید که در عین حال که منافع

ملی و مصالح اولیای ملی مورد توجه و در کانون قرار دارد، که قلب و محوریت آن احیای قدرت ملی ایران به‌عنوان دولتی (state) که حرفی برای گفتن در جهان دارد، است؛ آیا می‌توان این را با مصالح اولیای امت نیز جمع کرد؟ یا باید همواره اینها را در تناقض با یکدیگر دید و دوگانه‌هایی با تضادآشتی‌ناپذیر و آنتاگونیستی تعریف کرد؟

وی ادامه داد: من معتقدم جمهوری اسلامی و رهبران آن، هم بنیان‌گذار (حضرت امام) و هم آیت‌الله خامنه‌ای، در برآیند حکمرانی خود تلاش کردند نوعی موازنه ایجاد کنند تا بدون آنکه منافع و مصالح اولیای ملت ایران و دولت ایران، به‌عنوان یک واحد ملی، نقض شود، بلکه بالعکس، ایران قدرت بگیرد. البته در اینجا نیز باید تکمیل کنیم که وقتی می‌گوییم قدرت گرفت، معنایش این نیست که ما در همه جنبه‌ها به شکل متکامل و متوازن قدرت پیدا کرده‌ایم. از نگاه آسیب‌شناسانه باید گفت که این قدرت باید در تقابل و جمع و قدرت جامعه ملی باشد و همه عرصه‌ها و صحنه‌های قدرت را، از قدرت نرم تا قدرت سخت، در بر بگیرد. از این زاویه نیزما ضعف‌های اساسی داریم و باید آنها را آسیب‌شناسی و تکمیل کنیم.

به گفته وی پس از قرن‌ها و بویژه تجربه دوقرن اخیر فروپاشی دولت ملی ایران و تضعیف شدید قدرت ملی ایران، جمهوری اسلامی و رهبری آن توانستند راه جدیدی را باز کنند و در ذیل این راهگشایی و ایجاد و احیای قدرت ملی ایران، برآیند حکمرانی جمهوری اسلامی تلاش برای رفع این تناقض‌ها و تبدیل این دوگانه‌های به‌اصطلاح فرساینده، در سطح ملی و در سطح فراملی، به یگانه‌ها بوده است.

جابری انصاری گفت: «بخش‌هایی از این مسیر طی شده است و امیدوار هستیم که ملت، نخبگان و رهبر ایران با همبستگی و اتحاد ملی، موفق شوند این راه را تکمیل کنند، راه‌های نرفته را نیز پی‌گیری کنند و گام‌های بزرگی به سیر احیای قدرت ملی ایران و رفع یا حل این دوگانه‌ها در قالب یگانه‌های معنادار در آن جمله در ذیل مفهوم ملت و مصالح ملی و مصالح اولیای اسلامی، بردارند و بنیان‌گذار را تصویرکننده تجربه و یک نهضت نوین تمدنی ایرانی و اسلامی ماندگار در تاریخ ایران و جهان شوند.»

به دوگانگی‌های ساختگی دامن نزنیم

مدیرعامل خبرگزاری ایرنا با تأکید بر اینکه باید در برابر ملت بزرگ ایران کرش، فروتنی و تعظیم کرد گفت: «ملتی که این محنت‌ها را خلق کرده، انقلاب را خلق کرده، اجازه داده این انقلاب در سخت‌ترین شرایط، بحران‌ها، چالش‌ها، جنگ‌ها، حملات خارجی و بحران‌های داخلی، تداوم حیات پیدا بکند.»

مدیرعامل خبرگزاری جمهوری اسلامی و جبران‌های جابری انصاری با کارمیداشت یاد و خاطره جوامع ایران و بین دو مفهوم دیگر که به معنای این دو دالفاً تبدیل می‌شود به یک دوگانه، یعنی «امت و ملت»، در واقع جمهوری اسلامی و میراث رهبری جمهوری اسلامی، تأکید برای ایجاد نوعی معادله و موازنه بین اینها است.

وی یادآورشد: ان‌شاء‌الله توفیق پیدا بکنیم که این دامن «ان» ها را در مصالح و منافع کلان ایران ذوب کنیم و با نگاه آسیب‌شناسانه، به همه سرمایه‌های خودمان نیازیم و به تجربه‌های مثبت دوران حکمرانی، به تجربه جمهوری اسلامی و رهبری فقید و رهبری شهید آن افتخار کنیم و در عین حال، به موازات آن کاستی‌ها و کمبودها را شناسیم، با همدیگر راجع بکنیم و دائماً مسائل را به دعو تبدیل نکنیم، به دوگانه‌های ساختگی دامن نزنیم.

این فعال فرهنگی با بیان اینکه این ملت و جمهوری اسلامی، مأموریت‌های بسیار بزرگ‌تری در پیش دارد، گفت: «ان‌شاء‌الله روزهای بهتری برای ملت و دولت ایران در پیش باشد و در حفظ وحدت ملی و حرکت بر سستر ارتقای قدرت ملی ایران، قدرت همه‌جانبه ملت ایران و ایجاد موازنه کامل بین بین استقلال و آزادی و بین جمهوریت و اسلامیت حرکت کنیم. ما این تجربه حکمرانی ما و رهبری بعد از انقلاب دوگانه‌ها را در مسیر منطقی و عقلانی و با استمداد از میراث تاریخی و تمدنی ایران در مسیر یگانه‌سازی قرار دادیم، مقاطع درخشان و موفقیت دولت و ملت ایران و درخشش موفقیات بعد از انقلاب با کاستی و بی‌دقتی و تشدید دوگانگی‌ها شدید، دچار ضعف‌ها و خسارن‌هایی شدیم؛ آنها را باید شناخت و تلاش کرد و این مسیر را به درستی ادامه داد و به قله‌های بزرگ رسید.»